

 Medartuum

med mera

- ett magasin för både kropp och själ - parallellt

Välj smart

**Noggranna rutiner
i Skottland**

**Från handtryck
till hightech**

Gränslösa kryddor

Välj smart

Parallellimporten bidrar varje år med cirka en halv miljard kronor i direkta besparingar i Sverige. Den prispress som parallellhandeln skapar bidrar uppskattningsvis till ytterligare ett par hundra miljoner kronor i indirekta besparingar. Därigenom skapar parallellimporten marginaler för apoteken att utveckla sina verksamheter ytterligare kring tjänsteutbud, öppettider och personal, något som gagnar de svenska läkemedelskonsumenterna och även var målsättningen med regeringens omreglering av apoteksmarknaden.

En förutsättning för att nå full effekt av parallellimportens fördelar är att apoteken och dess personal väljer parallellimporterade alternativ när det finns. Ett enkelt val som skapar förutsättningar för ökad lönsamhet och utveckling som gynnar både apoteken och kunderna.

Välj smart - parallellimporterat när det finns.

öppna fler
apotek

utöka
tillgängligheten

anställa
ny personal

Medartuum i korthet...

Medartuum är Sveriges näst största aktör på marknaden för parallelldistribution av läkemedel. Vi har cirka 200 artiklar i vårt sortiment.

På huvudkontoret i Göteborg arbetar idag 12 personer. Vi har även ett kontor i Stockholm. Strathclyde Pharmaceuticals Ltd i Skottland är Medartuums huvudägare.

Den trevliga nya röst som svarar hos oss tillhör Jennifer Schröder. Den 14 februari började hon som administratör/receptionist. Hennes brytning skvallrar om engelskt ursprung, Liverpool närmare bestämt. Privat försöker hon få tid till så många löppass som möjligt, umgås med alla grannar och drömmer om sommarens italienresa.

John Cochrane

Christina Örtorp

Joakim Andersson

Mats Norlén

Jens Wingren

Peter Johansson

Anna Kärnevik-Löf

Karin Liljegren

Terese Mattsson

Bodil Roslund

Sofia Nilsson
Björkström

Chica

Medartuum AB
Östra Larmgatan 1
411 07 Göteborg
Tel. 031-337 57 00
Fax: 031-338 74 55
info@medartuum.se
www.medartuum.se

Ansvarig utgivare: Christina Örtorp
Produktion: Ekebacka kommunikation & konst
Form och grafisk produktion: Pia K
Texter: Mattias Christenson
Illustrationer: Mattias Christenson
Foton: Daniel Stiller, Mattias Christenson m.fl.
Tryck: Strokirk Landströms tryckeri
2011

Medartuum är anslutet till Läkemedelsförsäkringen

Läkemedelsförsäkringen bygger på en frivillig överenskommelse mellan läkemedelsföretagen i Sverige och har tillkommit som en trygghet för patienter som har skadats av läkemedel. Det finns olika sätt att söka ersättning om man drabbas av sådana skador men Läkemedelsförsäkringen är den mest förmånliga. Den kräver inte någon inblandning av domstol och kan ersätta läkemedelsskador oavsett hur skadorna har vållats eller om produkten som använts haft en säkerhetsrisk. Vill man kontrollera om en tillverkare är ansluten till Läkemedelsförsäkringen görs det enkelt på:

www.lakemedelsforsakringen.se

Att vara ansluten till Läkemedelsförsäkringen är ett krav för medlemskap i Läkemedelshandlarna, branschföreningen för parallellimportörer.

Kort om konst...

Sten, brons, plast & ull

Dra på uteskorna och besök sommarens upplaga av den unika satsningen Skulptur i Pilane. Sedan fem år ställer man ut fantasieggande skulpturer och installationer mitt bland betande får och stensättningar från järnåldern, mitt i det vackra kulturlandskapet på Tjörn utanför Göteborg.

I år finns verk av österrikiska, brittiska, amerikanska, schweiziska och svenska skulpturkonstnärer på plats. Utställningen är öppen den 2 juni – 11 september. Läs mer på www.pilane.org

Välkommen till Medartuums monter på Apoteksmässan 7-8 sept

Snart är Medartuums röda matta utrullad igen och vi är redo för många bra möten under årets Apoteksmässa. Skall du besöka Kistamässan då, hoppas vi att du passar på att titta in i Medartuums monter H:22 för en pratstund.

Läs mer på www.apoteksmassan.se

Noggranna rutiner ger säker hantering

Sedan starten i slutet av 1990-talet har parallellimporterade läkemedel blivit ett naturligt och självklart inslag i de svenska apotekshyllorna och en viktig del av svensk läkemedelsindustri. I dag finns mer än 300 parallellimporterade läkemedel i Sverige och parallellimporten står för över 10 procent av läkemedelsmarknaden.

David Docherty och Lindsay Williams sköter hantering och kvalitet på plats i Skottland.

Fyra parallella frågor och svar

Vad är ett parallellimporterat läkemedel?

Både parallellimporterade och direktimporterade läkemedel är originalläkemedel. Oftast är det ingen skillnad mellan dem, bortsett från utseendet på förpackningen. Ibland kan det variera något vad gäller tillsatser i vissa produkter.

Vad är fördelarna med parallellimport?

Den skapar prispress och besparingar på ca en halv miljard kr/år som kan användas av apoteken för att utveckla sina verksamheter ytterligare kring bland annat personal och tjänsteutbud. Dessutom har parallellimporten en handelsstimulerande påverkan och ger ben bättre fungerande läkemedelsmarknad.

För att få parallellimportera läkemedel till Sverige krävs ett partihandels-tillstånd från den nationella läkemedelsmyndigheten, Läkemedelsverket. Sedan måste även varje enskild produkt godkännas av Läkemedelsverket eller av den europeiska motsvarigheten, European Medicines Agency (EMA).

Ett läkemedel inköpt från annat europeiskt land får bara säljas på ett svenskt apotek efter att det försetts med svensk märkning och bipacksedel. I vårt fall sker merparten av ompackningen i East Kilbride hos vår huvudägare Strathclyde Pharmaceutical Limited (SPL). Företaget grundades 1959 av Donald Munro som då startade sitt första apotek och han har varit aktiv i företaget sedan dess. Med åren öppnades fler apotek och man startade även upp en, med tiden, omfattande partihandel med läkemedel.

Vad är skillnaden på parallellimport och generika?

Nej. *Parallellimporterat läkemedel* – ett originalläkemedel från ett annat euro-peiskt land som är ompackat i en svensk förpackning. *Generika* – en kopia av ett läkemedel som inte längre är patentskyddat.

Varför har ett parallellimporterat läkemedel inte alltid samma namn som det direktimporterade?

Varumärkesinnehavaren har ibland olika namn på produkter i de europeiska länderna och tillåter inte alltid att vi använder det svenska namnet. Vi vill naturligtvis alltid använda det svenska namnet när det är möjligt, inte minst med tanke på patientsäkerheten.

Under senare år har man koncentrerat verksamheten kring partihandel med parallellimport och generika samt ompackning av läkemedel. Idag arbetar totalt 30 personer med ompackning av läkemedel.

De två nyckelpersoner som ansvarar för arbetet med ompackning på SPL är David Docherty och Lindsay Williams. David är QP (Qualified Person) med ansvar för bolagets övergripande kvalitetsarbete och dess interna avdelning för Regulatory Affairs. Själva läkemedelsompackningen leds av Lindsay, Production Manager på bolaget. Arbetet innebär tät kontakt med de regulatoriska avdelningarna i Sverige och Skottland samt med granskande läkemedelsmyndigheter i respektive land.

Lindsay beskriver arbetsflödet vid ompackningen. – När en batch av ett godkänt läkemedel levereras till oss tar vi kontakt med den regulatoriska avdelningen för att lägga upp en tidsplan. Nya kartonger har sedan tidigare beställts och levererats från tryckeriet men bipacksedlar och eventuella blisteretiketter tas fram först när produkten redan finns på plats hos oss. Varje läkemedelsparti sorteras sedan efter batchnummer. För varje batch tas dokumentation och prover fram som kontrolleras mot aktuella läkemedelslicenser av vår regulatoriska avdelning. När batcherna är godkända tas bipacksedlar och etiketter fram. Avslutningsvis samlas allt material på vår ompackningsavdelning. Där placeras läkemedlet i nya kartonger tillsammans med de nya bipacksedlarna. Slutligen går leveransen till Medartuums centrallager på Tamro i Göteborg för att till sist kunna levereras till de svenska apoteken och vidare ut till kund.

David förklarar vidare:

– Vi arbetar helt under EU Guidelines för ”Good Manufacturing Practice”, GMP, som är ett levande regelverk vilket ständigt uppdateras för att säkerställa patientsäkerheten. Vid varje hanteringsmoment under ompackningen finns fasta checkpoints inlagda vid såväl uppstart som under genomförande och vid avslutandet. Idag är alla rutiner så väl intrimmade att hela processen löper på väldigt smidigt.

Medartuums VD John Cochrane synar ett par läkemedelsförpackningar

UK MHRA, (Medicines and Healthcare Regulatory Authority) genomför kontinuerligt inspektioner för att säkerställa att alla regler efterlevs. Som QP för verksamheten utför jag även interninspektioner av Medartuum dels för att finslipa våra gemensamma rutiner, dels för att kontrollera att båda våra länders myndighetskrav följs. Även den svenska verksamheten inspekteras regelbundet av deras nationella motsvarighet, Läkemedelsverket.

Ompackningen i East Kilbride har potential att växa och man har nyligen byggt ut för att möta den ökade efterfrågan från Sverige berättar Lindsay och David. I dagsläget packar man i snitt ca 60 000 förpackningar varje månad, bara för Medartuums räkning. Dessutom sköter man även ompackningen för den inhemska marknaden.

Gränslösa kryddor

Vi som handlar med läkemedel över nationsgränserna ser många paralleller till kryddornas fascinerande bakgrund och historia. För kryddor har på många sätt varit en drivkraft till civilisationens framväxande så att världen blivit både större och betydligt smakligare.

Spännande, exotiska kryddor från jordens alla kontinenter är vardagsmat för många svenskar idag.

Kryddor till direktförsäljning på en av Zanzibars många kryddodlingar.

Att varje svensk idag kan gå in i sin livsmedelsbutik och köpa saffran, chili, kardemumma och vanilj tar vi för självklart. Men det är tack vare djärva pionjärer och gränslös handel som det överhuvudtaget är möjligt. Därtill till ett pris som är häpnadsväckande överkomligt för alla. Startskottet var de otaliga handelsresor som för ett antal hundra år sedan gjordes kors och tvärs över kontinenter och världshav, vilka ofta hade just handel med kryddor som mål. Här öppnades dörren till nya kulturer och smaker. Tur är väl det, för annars hade vi svala nordbor kanske varit hänvisade till gräslök, kummin och senap som enda kryddor på våra grillstekar.

Även läkekonsten utvecklades mer eller mindre framgångsrikt genom flitigt experimenterande bland örter och kryddors kraft och egenskaper. Övertygelsen att kryddor och örter hade kraft att bota och läka baserade man på lite olika grund. Allt från graden av deras smakstyrka eller kanske udda växtplats. Om en växt liknade något kroppsligt organ eller åkomma, menade man att just det var en sorts diskret vägledning till hur den borde användas. Som exempel kan nämnas blåsippans blad som med lite fantasi kan påminna om en lever och användes till att just kurera leversjukdomar.

Som betalningsmedel har kryddor haft en pikant särställning. För att få en hint om kryddors värde förr, kan man notera att kostnader för själva råvarorna i dåtidens exklusiva rätter många gånger bara var en bråkdel av kostnaderna för kryddorna man hällde i samma rätt. Som exempel kan nämnas den speceriräkning som bevarats från den heliga Birgittas gravöl för sin avlidne far år 1328. Vid tillställningen gick det åt; sju hekto saffran, fem kilo kummin, ett kilo ingefära, ett halvt kilo kanel, tre kilo peppar och fyrtio kilo mandel! Så nog hade man kryddstarkt umgänge redan då.

Zanzibar står för 85% av världens odling av kryddnejlikor idag. Den är färgsprakande innan den torkas i solen.

För att få reda på mer om hur exotiska kryddor odlas idag gör vi ett nedslag på den sagolika kryddön Zanzibar i Indiska Oceanen utanför Tanzania. På en av öns kryddodlingar guidar den ständigt leende James. Han visar mängder av färska kryddor, som vi i Sverige bara känner i torkat skick. En färgrann blomkvast med gulrödgröna blommor (se omslagsbilden) visar sig vara kryddnejlika. En krydda som för övrigt är en av Zanzibars största exportvaror. Man är en av världens största nejlikeproducenter och nya krångliga regler har gjort att smugglingen av just nejlikor omsätter ungefär lika mycket pengar som drogsmuggling här hävdar vår guide.

Vem har inte pudrat lite gurkmeja för att få upp en vacker gul färg? Men att det är en rot som grävs upp, kokas och torkas i solen under en dryg vecka innan man slutligen mal de torra klumparna till pulver, vet kanske inte alla. Många är de som trott sig fynda världens dyraste krydda saffran (kilopris på ca 35.000:-) på sin utlandsresa, för att väl hemma stå med den tämligen smaklösa och dyrköpta erfarenheten gurkmeja istället.

En annan av kryddvärldens dyrgripar är vanilj. Att en skruppen brun vaniljstång kan kosta en smärre förmögenhet förstår man när man vet processen bakom. Vid skörd ser den färska vaniljen ut som en haricot verts ungefär. Ju längre den är vid skörd desto

bättre blir slutresultatet. För att få fram smaken är den traditionella metoden att först koka stängerna ett par minuter, innan mogningsprocessen startas. Den går ut på att dagtid bära ut stängerna i solen för att på nätterna rulla in dem i yllemattor för att ”svettas”. Detta görs i ungefär ett halvårs tid, innan det är dags att torka stängerna helt och därefter lägga de i tätslutande förpackning för att bevara aromen.

För den som blir sugen att prova är det nu svårt att få dessa exotiska kryddor att trivas i vårt solsnåla hörn av världen. Men allt fler av medelhavets spännande örter är idag vardagsmat för svenska odlare och middagsgäster. En liten kryddträdgård mot husväggen, i balkonglådan eller helt enkelt i en kruka på fönsterbrädan är en lyx alla kan unna sig utan att digna under ansvar. Ett par frön, lite jord och en skvätt vatten ger en billig och smakfull kryddfläkt från sydligare breddgrader här på hemmaplan.

Italienskt!

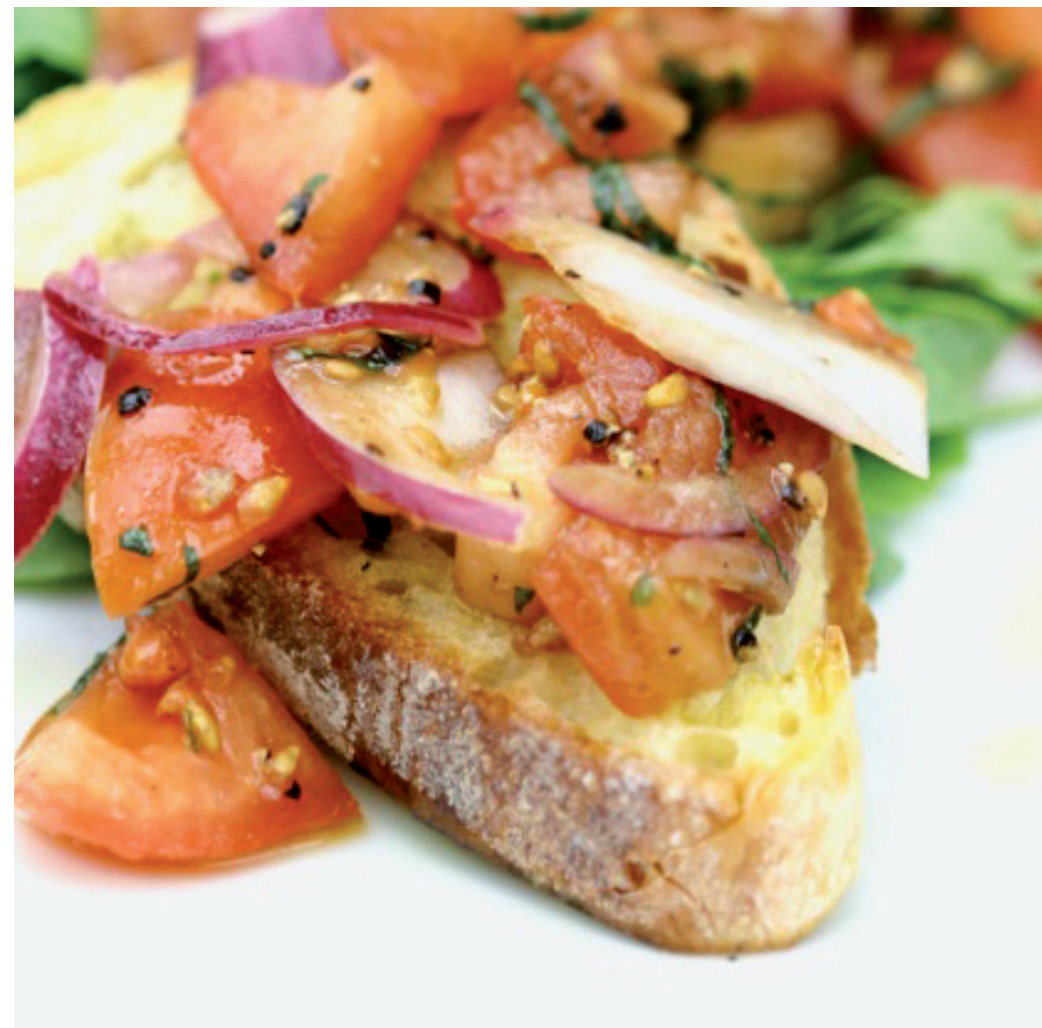
Med detta nummer av Medartuum Med Mera bifogar vi några fröpåsar med basilikafrön. Då passar det utmärkt att fresta med ett par välsmakande, italienskt inspirerade sommarrecept för den som lyckats i sitt odlarprojekt.

Bruschetta:

En munsbiter före maten eller ett gott mellanmål.

Finhacka 6 mogna och rumsvarma tomater, skiva lite rödlök tunt, pressa i 2-3 vitlöksklyftor och hacka en kruka fäsk basilika som blandas i. Ringla i 1-2 msk olivolja, en skvätt balsamicovinäger och smaksätt med flingsalt och grovmalen svartpeppar samt ev. en nypa socker. Rosta skivor av gott vitt bröd i ugnens grill.

Gnid gärna de nyrostade bröden snabbt med en delad vitlöksklyfta på ena sidan innan du toppar med tomatröran. Servera ljum.

Egen Pesto:

Pesto är en somrigsmbomb som är lätt att röra ihop.

Rosta 50 gr pinjenötter, mixa sedan ihop nötterna med en rejäl kruka fäsk basilika (i mixer eller mortel). Pressa i en vitlöksklyfta och ringla i god olivolja (ca 2 dl) samt riven parmesan (ca 100 gr, riv gärna från hel bit).

Toppa med flingsalt och nymald svartpeppar och du har en fantastisk pesto som håller någon vecka i kylan.

Hemlagad pasta:

Damma av den gamla pastamaskinen längst in i skafferiet eller köp en ny.

Ta ett ägg per person, en nypa salt per ägg och blanda sedan in durumvetemjöl (alltid durumvete) tills degen är ganska fast. Låt vila i plastpåse minst en timma. Dela degen till bitar av små äggs storlek. Mangla varje bit genom att vika den dubbel och veva igenom. Pudra med mycket mjöl så att ytan alltid är torr. Minska avståndet mellan valsarna successivt tills alla plattor är lagom tunna (pastan sväller vid kokning). Strimla plattorna och pudra på mycket durumvetemjöl så att inte pastan klibbar. Koka i ca 3 min (kolla tuggmotståndet) i stor gryta.

Servera med till exempel pestostekta champinjoner, färsk tomat och massor av riven parmesan. Toppa med ett par basilikablader. (Du kan enkelt smaksätta pastadegen genom att bland i sommarörter som timjan, gräslök, oregano innan du arbetar in mjölet.)

*Ausbrennertekniken bygger på att man trycker på en väv med två olika fibrer, här bomull och polyester. Bomullsfibern löses upp på kemisk väg under tryckprocessen och kvar efter värmehärdning och tvätt av tyget blir endast ett tunt polyesterskikt, där man tryckt. Ausbrennertekniken är utmärkt för att skapa vackra tyger med tunn transparent känsla.

Från handtryck till hightech

Textildesignern Eva Jemt har under åren gjort flera prisbelönta och uppmärksammade kollektioner.

Under 10 år på 1990-talet var hon också motor i mönsterframställning och utvecklandet av nya kollektioner hos Ljungbergs textilttryckeri i Floda utanför Göteborg.

Hennes tyger finns i sortimenten hos såväl Frösö handtryck som anrika Klässbol.

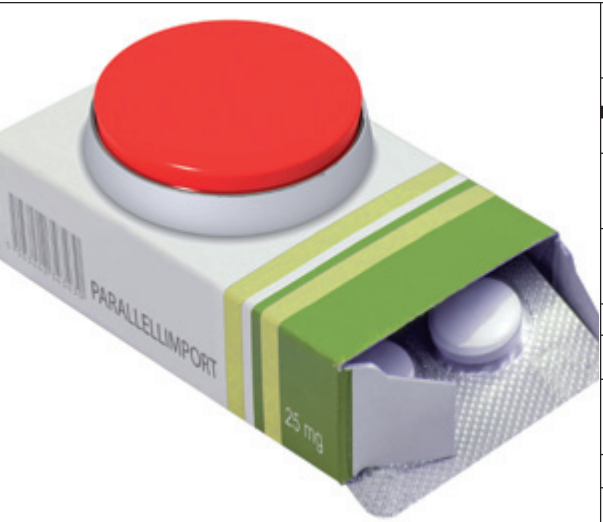
Nu är hon tillbaka på Ljungbergs, den här gången som fristående designer med en ny spännande textilkollektion. Eva är känd för sina väl avvägda färgkombinationer och hon förvaltar gärna det sparsmakade skandinaviska designarvet. Men i sin nya kollektion låter hon dessutom sina tre mönster flirta med hightech. Både genom designens strikta kantighet och genom de moderna namnvalen; “Network”, “Cluster” och “www.se”. Det bärande grafiska elementet i kollektionen är en sexkantig form som är förbunden till ett nätverk.

Eva förklarar att hon alltid gillat att tänka industriellt när hon skapar sin design, något som kanske inspirerat även hennes mönster den här gången. Grundtanken i den nya kollektionen var att göra mönster

som både fungerar i stora sammanhang som offentliga miljöer, men som också var lätta att kombinera med varandra. Därför finns “Network”, “Cluster” och “www.se” i flera matchande färgställningar och olika material. Bland annat har man arbetat med Ausbrennertekniken* som ger ett luftigt skimrande intryck. På så sätt öppnas ytterligare kombinationsmöjligheter med dessa delvis transparenta tyger.

Precis som i ett nätverk utvecklas nu mönstren vidare berättar Eva. Hon är i full gång med att skissa på specialanpassade lösningar och nya spännande färgställningar på nätverkstemat. Se mer på www.jemtdesign.se och på www.ljungbergstextil.se

FÖR HÖGA TAXOR	▼	INNE-HAVAREN	BIL OCH VÄXT	▼	FICK DEN LURADE	DUM	▼	TALLRIK	NICKAT
➡	1				➡	PASSAR BÅDE ROS OCH RIS FÖRDRAR			
TÄNKER BARA PÅ SIG SJÄLV					2				
🚩				ORÄKNE-LIGA DOGM					
SNACK PRIS-PRESSAR							KÄRE SLÄPA		
KAN ERSÄTTA ORIGINAL									
LEPER DÖRR			SÄTTA IGÅNG						
BÖR DU KRASCHAP VATOR			I BILD						

LIGGER OFTA PÅ SOFF-LOCK	3	BRUKADE SMÅ LOTTER	PIRR I MAGEN	10	▼	FRIDFULL	STANK GÅR I SVERIGE			MINI-TRÄP-GÄRDAR		➡	STYRHJUL				
➡						KLAPPA FÖRTÄRA								NYHETS-BYRÅ			
TAR TAG I EKAN				FRUSEN DAGG CENTRUM													
ÄR VIKTIG I MATEN OCH DRYCKEN							KRAFT-ORD		TRO								
SNURRADE MER FÖRR			STOR POLIS-ORGANISA-TION AVHYVLING											FATTA			
OVANA I SNICKAR-BÄLTE					LÖVTRÄD SÄGA			PROG-FÖR-LORARE									
➡							KAJA ELLER FULL SOM EN PEP							ÄKER RESANDE	KORTA DAGAR GICK I SVART	▼	PÅVERKAT
SER GLAD UT				ÄR BILDER SOM KÄNNES BERÖM									KYLDE GICK DET SOM SPÄRADE UR				
🚩		SORT MAG-NESIUM				NEJRÖST				SADE FULA ORD						STUPA	
BÄRS	➡											➡	4			➡	5
KORS-ORDS-KUNGEN 2011	ÖKA FARTEN					PILKAST-NING					KNIV-SKARP VARMA PERIODER				ERBIUM AAAAAA		

BALT				JAMARE LÅGA													
AVDEL-NINGEN																➡	STRÅ-TOPP
TREVLIG LÖSNING!	KAN FÅS PÅ HAND		SÖKS FÖR VIND SNURRIGA											TON HED	6		
➡																	
RINNANDE VATTEN							SKALL DET VÄRA EFTER PERSON										SVAVEL
HÄLLA OM														NILS SVENSSON	➡		

11

Eventuell retur till:
Medartuum AB
Östra Larmgatan 1
411 07 Göteborg

För tydlighetens skull vill vi bara nämna att plasten som tidningen skickas i är fullt miljögodkänd.

Sommarkryssa -vinn designkuddar

Lös korsordet på sid 11. Skriv in den mening som bildas av de sex ord som hamnar i de gröna rutorna. Bland rätt svar drar vi fem vinnare som vinner varsin exklusiv sammetskudde med Eva Jemts mönster Network.

Lös rebusen -vinn designkuddar

När du klurat ut rebusen fyller du i svaret längst ner på sidan. Även i denna tävling drar vi fem vinnare som vinner varsin prydnadskudde med sammestyget Network.

Ditt svar vill vi ha före den 31 juli och vinnarna meddelas personligen och på vår hemsida. Lösningen på rebusen och korsordet fyller du i längst ner på sidan och faxar in på 031-338 74 55 eller så skickar du in talongen. Du kan välja att vara med i den ena eller båda tävlingarna.

Faxa in ditt rebussvar på 031-338 74 55 eller skicka in talongen.

Rebussvar: _____

Korsordssvar: _____

Namn: _____

Apotek: _____

Adress: _____

Telefon: _____

E-mail: _____

Frankeras ej.
Mottagaren
betalar portot.

 Medartuum

Svarspost
411168600
401 10 Göteborg
Sverige